

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. ושויין בביצת טריפה שאסורה מפני שגדלה באיסור 2
- ב. ולד טרפה ... יקרב 3
- ג. זה וזה גורם מותר 3
- ד. עובר ירך אמו הוא 6
- ה. בזכר כל שנים עשר חדש בנקבה כל שאינה יולדת 6
- ו. הני תמרי דכדא לבתר תריסר ירחי שתא שריין 8
- ז. בהמה בעלת ה' רגלים או שאין לה אלא שלש ה"ז מום ... לא שנו אלא שחסר ויתר ביד אבל חסר ויתר ברגל טרפה נמי הוא מאי טעמא כל יתר כנטול דמי 10
- ח. ההיא חיותא דהוה לה תרתי סניא דיבי איתוה לרבינא וטרפה מדרב הונא ואי שפכין להרדי כשרה 12
- ט. גובתא דהוה נפקא מבי כסי להובלילא ... כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו ההוא גובתא דהוה מעברא מבי כסי לכרסא ... היכא דלא אתמר לא אתמר 13
- י. על שני בני מעים היוצאין מן הבהמה כאחד שהיא טרפה וכנגדן בעוף כשרה במה דברים אמורים שיוצאין בשני מקומות אבל יוצאין במקום אחד וכלין עד כאצבע כשרה ... הוא דהרדי וערבי 13
- יא. אחזות הדם והמעושנת והמצוננת ושאכלה הרדופני ושאכלה צואת תרנגולים או ששתת מים הרעים כשרה 15
- יב. אכלה סם המות או שהכישה נחש מותרת משום טרפה ואסורה משום סכנת נפשו 17
- יג. הלעיטה חלתית טרפה מ"ט דמינקבה להו למעינה 17

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף נח.

א. ושוין בניצת טריפה שאסורה מפני שגדלה באיסור

ביצת נבילה¹ מותרת מן התורה, שהרי ודאי נוצרה ונגמרה מחיים שאי אפשר שתגמר לאחר מיתה, מכל מקום חכמים אסרוה כמו הנבלה עצמה כיון שבאה מן הנבלה² שהיא אסורה מן התורה.

ואפילו נגמרה לגמרי עד שכיוצא בה נמכרת בשוק אסורה, ואפילו נתערבה באלף ביצים שלימים כולם אסורות, דבריה אינה בטלה³ אפילו באיסור דרבנן, וי"א שאינה בריה כיון שאין בה אפרוח ואין בה נשמה אולם אינה בטילה כיון שדרכה להמכר במנין לפי יחדות ביצים⁴.

אבל ביצת טרפה אסורה מן התורה⁵, דשמא בשעה שנטרפה התרנגולת לא היתה רק בשר בלא קליפה והוא כמו ירך האם ונאסרה עמה ואחר כך נגמרה קליפתה, ואפילו לא נטרפה אלא סמוך לשחיטה ולא היה שהות משנטרפה עד שנשחטה כדי לגמור קליפתה או שנולדה מיד שנטרפה, אסרינן לה מן התורה שלא נתנו חכמים דבריהם לשיעורים⁶.

אבל לא נטרפה קודם לכן אלא תוך השחיטה נתנבלה או נטרפה ונמצאו בה ביצים, אין איסור אלא מדרבנן כשאר ביצת נבילה,

¹ שו"ע ונו"כ פו ג

² וא"ת מאי שנא ביצת נבילה מביצה שנמצא בתרנגולת לאחר שחיטה שמותר לאוכלה בחלב כדאיתא בפ"ק ד"מ, תירץ ה"ג דגבי איסור נבילה דאורייתא החמירו אבל בבשר עוף בחלב דרבנן הקילו ור"ת תירץ בע"א, עיין פרישה.

³ ר"ל שהביצה עצמה היא בריה בפני עצמה וכדעת התוס' והרא"ש והרשב"א בפג"ה בשם הראב"ד ומביאו ב"י לקמן סי' ק"י ושאר פוסקים דביצה הוי בריה, וכן פירש נמי הש"ך לדעת הרמב"ם בסימן זה ס"ק ט"ו ולא סבירא להו דדוקא ביצה שיש בה אפרוח הוי בריה כיון שיש בו נשמה, אבל ביצה דעלמא כיון שלא היה בה חיות לא כמו שהבין ב"י לדעת הרמב"ם. וזה מתורץ מה שהקשה בס"ז ז' דביצה לא הוי דבר שמנין.

⁴ האידנא שאין נמצא כלל בנבולינו למכור סל מלא ביצים באומד בלי מנין פשיטא דביצה לא בטיל. ש"ך קי ט

⁵ ר"ל דחכמים אסרוה דשמא בשעה שנטרפה התרנגולת לא היתה רק בשר כו' והוי דאורייתא דספיקא דאורייתא לחומרא.

⁶ לבוש וש"ך ח', ובמ"ז ו כתב ב"י בשם רשב"א אפילו ילדה מיד שנטרפה אסורה גזירה אטו מעורה בנידין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ולפיכך אם יש ספק אם היא ביצת נבילה⁷ או אם הוא ביצת שחוטה, מותר אפילו בלא תערובת דהוי ספיקא דרבנן ולקולא, ואף על גב דכשנתערבה ביצת נבילה באחרות כולן אסורות, שאני התם דאתחזק בהו איסורא⁸, אבל הכא תולין לומר שאין כאן איסור כלל ומותרת

אבל ספק אם הוא של טריפה או של שחוטה אסורה⁹, דהוי ספיקא דאורייתא ולחומרא.

ב. ולד טרפה ... יקרב

למרות שבהמת¹⁰ הטריפה אסורה להקרבה על המזבח ולדה מותר שכל האסורין לגבי המזבח ולדותיהן מותרין למזבח¹¹.

ג. זה וזה גורם מותר

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פ. וע"ז דף מט. שכל שדבר¹² איסור ודבר מותר גורמין לו, הרי זה מותר בכל מקום.

לפיכך שאור של כלאי¹³ הכרם ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ובשניהם כשיצטרפו יש בהם כדי לחמץ,

⁷ וכתב הש"ך נ"ל דלא מבעיא בספק אם זה הביצה הוא מתרנגולת נבילה או מתרנגולת אחרת שחוטה דמותר, אלא אפילו ידענו בודאי מאיזה תרנגולת היא אלא שספק אם התרנגולת היא נבילה או שחוטה כגון ספק בשחיטה דקיי"ל שהיא פסולה הביצה מותרת ע"כ. והפר"ח כתב על זה וז"ל ולדידי כל שכן הוא דהא ברישא איקבע איסורא דהא איכא חדא נבילה ודאית משא"כ בסיפא דליכא איסור ודאי ולא איקבע איסורא שבדין הוא להתיר הביצה וכן מבואר במסכת כריתות לענין חיוב אשם תלוי דלא מחייב אלא אחתיכה מב' חתיכות וזה פשוט עכ"ל.

⁸ לבוש וט"ז ה

⁹ ואין להקשות הא הוי ספק ספיקא, ספק דילמא ביצה זו היא מתרנגולת שחוטה ואת"ל מתרנגולת טריפה דילמא בשעה שנמרפה היתה בקליפה ולא הוי ירך האם, דזו לא הוי ספק ספקא כמו שנתבאר בש"ך בכללי ספק ספיקא. ודע שכתב הרב ב"י בשם התרומות דאף בספק טריפה שנמרפה סמוך לשחיטה מיד דלא אסורה אלא מדרבנן דומיא דביצת נבילה אעפ"כ אסורה משום דאזלינן לחומרא דלא פלוג רבנן.

¹⁰ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ג הלכה יא יב

¹¹ חוץ מולד נרבעת ונעבד' ומוקצת ושהמיתה את האדם שולדן אסורין למזבח כמותן.

¹² שו"ע ונו"כ יו"ד קמב יא

¹³ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק טז הלכה יג, טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אותה עיסה אסורה לישראל ומותרת לכהנים, כשיש בה כדי לעלות במאתים¹⁴, וכן תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך הקדרה, ולא באחד מהן כדי לתבל ובשניהם כדי לתבל, אותה קדרה אסורה לישראל שהרי דבר האסור להם תבלה ומותרת לכהנים.

עיסה מחומצת¹⁵ שנפל לתוכה שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם, וכן קדרה מתובלת שנפלו לתוכה תבלין של תרומה או של ערלה ושל כלאי הכרם, אם יש בשאור כדי לחמץ אילו היתה העיסה מצה, ובתבלין כדי לתבל הקדרה אילו היתה תפילה הרי הכל אסור, ואם אין בהם כדי לתבל ולחמץ יעלו בשיעורן, תרומה באחד ומאה וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתים.

וכן בדבר המעמיד¹⁶ שאפילו באלף לא בטיל ולפיכך אם העמיד הגבינה בעור קיבת נבילה¹⁷ או טריפה או טמאה, הגבינה אסורה באכילה בכל שהוא, שאין ביטול לדבר המעמיד. וה"ה בערלה ויין נסך וחדש שמעמיד אין בהם ביטול אפילו באלף דהוי כאיסור בעין.

י"א¹⁸ שאם היה שם ג"כ מעמיד היתר, הוי זה וזה גורם, ומותר אם יש ס' נגד האסור¹⁹. אולם אם האיסור נפל ראשון והתחיל להעמיד, נאסרה התערובת ולא מהני מה שההיתר נפל אח"כ. וי"א²⁰ שדוקא כשאין האיסור יכול להעמיד לבדו בלא סיוע ההיתר. אע"פ שגם ההיתר צריך צירוף האיסור כדי להעמיד הגבינה. ואין חילוק אם

¹⁴ מעשה רקח שם

¹⁵ וא"ת בשלמא תבלין נותנין מעם לשבח אבל שאור בעיסה אחר שכבר נתחמצה נותנת טעם לפגם. האמרינן בפרק בתרא דע"ז א"ר זירא שאני עיסה הואיל וראוי לחמע בה כמה עיסות אחרות.

¹⁶ שו"ע ונו"כ פז יא

¹⁷ אבל בעור כשירה לדעת המחבר אם העור לא נותן טעם בגבינה מותר. ולדעת הרמ"א בעינן ששים. והחילוק בין המעמיד גבינה בעור כשירה לנבילה, כתב הש"ך (ס"ק ל"ה) וז"ל החילוק בזה כתבו הפוסקים דעור קיבת כשירה מאחר שהוא מותר בפני עצמו ולית ביה איסור אלא משום חבורו עם הגבינה, כל אימת דלא יהיב טעמא לאו בשר בחלב הוא אלא האי באפיה קאי והאי באפיה קאי, אבל עור נבילה וכיוצא בו שאסור מעצמו, כיון שהוא מעמיד, אנו רואין כאילו האיסור בעין...

¹⁸ רמ"א שם

¹⁹ אע"ג דלגבי שאור של תרומה להדיא ס"ל לרמב"ם שבשיש בו כח לבדו אסור עיין ש"ך (ס"ק ל"ו) כתב: פירוש הוא דוקא בחמץ אסור אם יש באיסור כדי להחמיץ כיון דהוי בנותן טעם וגם יש חימוץ אחרי חימוץ, משא"כ לענין מעמיד, אפשר דגם אם האיסור לבד מעמיד, כיון שהיתר לחוד ג"כ מעמיד היה מותר.

²⁰ הט"ז (ס"ק יג) והש"ך (ס"ק ל"ו) והפרי חדש (ס"ק ל"א) והפרי מגדים (שפ"ד ס"ק ל"ו) והכרית (ס"ק ה') והחב"א (כלל נ"ג, ס' ל"ז) והערוך השלחן (ס' מ"ב), ועוד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

העמידו ביחד האיסור והיתר ובין שהיה בזה אחר זה²¹. אבל אם האיסור יכול להעמידו לבדו²², אסור בין נפל ראשון ובין נפל אחר ההיתר. ובהפסד מרובה יש להקל אם יש ס' נגד המעמיד²³.

וכבר התבאר במסכת פסחים דף כז. שקדרה²⁴ חדשה שצריכה לעבור צירוף, אם תחילה שם עצי איסור ועצי היתר לא נאסר התבשיל שזה וזה גורם²⁵. אך אסור לעשות כן לכתחילה אלא אם נתבטלו עצי האיסור בהיתר, ובחמץ בפסח לא שייך ביטול שהרי דבר שיש לו מתירין לאחר הפסח הוא ואינו בטל²⁶.

אבל אם בישלה בעצי איסור הנאה ואחר כך בעצי היתר, הרי היא אסורה, ואף על פי שזה וזה גורם, אסורה, שבשעה שנתבשלה מחמת עצי האיסור עדיין לא באו עצי ההיתר, ונמצא מקצת הבישול בעצי היתר ומקצתו באיסור.

וכן אם בישל או אפה מאכל בעצי איסור הנאה ואח"כ הוסיף עצי היתר האי המאכל אסור, שהרי נאסר בתחילה קודם שבאו עצי ההיתר.

ומותר לזרוע²⁷ ירקות תחת האשירה אפילו לכתחלה²⁸, בין בימות הגשמים בין בימות החמה, אף על גב שצל האשירה מיצל עליהם ומגין עליהם בפני

²¹ הפמ"ג (שער התערובות הלק ג' פרק א' ד"ה ועיין) וכ"כ האליה רבה (או"ח סימן ס"ק כ"ד) והד"ת (ס"ק קמ"ט)

²² הפר"ח (סימן ק' ס"ק ג') חידש שאפילו אם העמיד תחילה בדבר היתר ונעשה גבינה ושוב עירב בה מהאיסור, נאסרה הגבינה כיון שבידו להעמידו. והוכיח כן מהמשנה בערלה (פ"ב מ"ט) דגם אם האיסור נפל אחרי ההיתר הר"ז אסור. אולם ביד יהודה הקשה על זה דמה סברא יש לאסור מדין מעמיד בחלב שהועמד כבר. ודחה הרא"י מהמשנה בערלה דשאני חמץ דכל שנותן יותר שאור הר"ז מתחמץ יותר. ועיי"ש (פירוש הקצר, ס"ק נד) כתב דאם בהיתר יש כדי להעמיד, אפילו אם גם באיסור יש כדי להעמיד הר"ז מותר. ואפילו אם אין בכל אחד בפ"ע כח להעמיד הר"ז מותר. אבל אם יש באיסור לבד כדי להעמיד ובהיתר אין כדי להעמיד הר"ז אסור.

²³ יד יהודה (פ' הקצר ס"ק נ"ד) וכ"כ המעדני השולחן (במטעמי השולחן ס"ק ל"ד).

²⁴ יו"ד קמב ז

²⁵ ט"ז שם ס"ק ט ושאר נו"כ שם

²⁶ מ"ב תמב ס"ק טו

²⁷ שו"ע ונו"כ שם יא

²⁸ ואפי' חזרת דאע"ג דהצל יפה להם וגם טוב להם הנבי' הנושרת עליהם שהוא להם לזבל אפ"ה שרי מטעם דו"ז"ג ואפילו לכתחלה דהנאה ממילא אתיא. דרכ"ת שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

החמה, ועל ידי כך הם צומחין היטב והרי נהנה מצל האשירה, אפ"ה מותר מפני שצל האשירה שהוא אסור והקרקע שאינה נאסרת גורמים לירקות אלו לצמוח, וכבר אמרנו שזה וזה גורם מותר שאינו עושהו בידיים²⁹.

אבל לזבל בזבל של ע"ז לזרוע אותם אסור. וכן פרה אסורה לפטמה בכרשיני ע"ז ולאוכלה, שזה הוא עושה זה וזה גורם לכתחלה ואסור כמו בתנור הנזכר.

אולם שדה שכבר נזדבלה בזבל של ע"ז או פרה שפטמה בכרשיני אלילים, בדיעבד מותר לזרוע אותה השדה ולאכול הפרה שזה הוי דיעבד, אף על גב דלגבי זריעה ואכילה הוי לכתחלה, שאם תאסור השדה או הפרה הוי מופסדים לגמרי, והיינו דיעבד שמותר.

ד. עובר ירך אמו הוא

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פ: שהעובר ירך אמו הוא, לפיכך פרה מעוברת³⁰ שהמיתה את האדם וכן כל בהמה מעוברת שנעברה בה עבירה הרי עוברת כמותה, היא ועוברת נגחה, היא ועוברת נרבעה.

אם נגחה והמיתה ואחר כך נתעברה, אם עד שלא נגמר דינה נתעברה וילדה קודם גמר דין ולדה מותר, ואם ילדה אחר גמר דין ולדה אסור, שהעובר ירך אמו הוא, ואם נתערב ולד זה באחרים כונסין את כולן לכיפה עד שימותו שם.

ה. בזכר כל שנים עשר חדש בנקבה כל שאינה יולדת

כל מקום שהוזכר³¹ בדיקה כגון דרוסה³² נפולה שבורה, בזמן הזה אין אנו נוהגין לבדוק שאין אנו בקיאים בבדיקה, ואסרינן מספק כל ריעותא הבאה לפנינו ששייך בה ספק טריפות, מכל מקום יש לה תקנה בשהייה, כיצד:

²⁹ ואף על גב דאמרינן לעיל [ס"ד] דלא שרינן זה וזה גורם אלא בדיעבד, היינו היכא שהוא עושה הוזה וזה גורם בידיים, כגון בפת דלעיל שמניחו בידיים בתוך התנור שהוא הסיקו ועשאו זה וזה גורם, וכגון הנזכר אנו של ערלה שזה אסור מפני שהוא כמו מבטל איסור לכתחלה. אבל ירקות דהכא, ההנאה מן הצל ממילא אתיא ולא דמי למבטל איסור לכתחלה. לבוש שם ומ"ז מז ש"ך כה כו

³⁰ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק יא הלכה יא יב

³¹ שו"ע ונו"כ נו יח

³² משמע דאפי' לודאי דרוסה מהני שהייה י"ב חודש או כשתלד כיון דאית לה בדיקה. ש"ך שפ מב

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

הזכר³³ משהינן ליה י"ב חודש³⁴, ואם יחיה י"ב חודש בידוע שהוא כשר, דטריפה אינה יכולה לחיות י"ב חודש.

והנקבה אין צריך שנים עשר חודש³⁵ אלא משהינן לה עד שתתעבר ותלד³⁶, שאם היתה טריפה לא היתה מתעברת ויולדת³⁷.

בנקבת עוף ממתניין לה עד שתלד כל הבצים של טעינה ראשונה שהיתה טעונה בשעה שנולד בה הספק טריפות, ואם אחר כך תחזור ותטעון ותטיל בצים כשרה, וצריך שתשהה בין סוף לידה מטעינה ראשונה לתחלת לידה של טעינה אחרונה כ"א יום שכן הוא זמן עיבורה, ואם תלד תוך כ"א יום לא מבשרינן לה, דשמא הוא עדיין מטעינה ראשונה, והוא הדין לתרנגולת שלא ילדה מעולם צריך שיהא מוזמן שנולד בה הטריפות כ"א יום עד שתלד, שאל"כ שמא היתה טעונה בשעה שנולד בה הטריפות.

ויש אומרים שכל שרואין בה ודאי טרפות אפילו נשתהא שנים עשר חודש והוא חי אסור, וכן אפילו נתעברה ותלד אסורה דסבירי להו דטריפה תוכל להיות אלא שנאסרה מהלכה למשה מסיני. אולם היכא דאיכא פלוגתא בין הפוסקים אי חזינן דחיה י"ב חודש כשרה³⁸.

דף נח:

³³ בזכר לא מהני מה שמעבר נקבה ויולדת אף אם ידענו זאת בבירור שנתעברה רק מזכר זה, וכן הוא דבר הנראה שזכר טרפה יכול להוליד. יד יהודה סב

³⁴ כתב בת"ח כלל ע"ג דין ב' דבשנה מעוברת צריך י"ג חדש, וכ"כ בספר אפי רברבי דף ע"ג ע"ב והביאו הש"ך מג, וכן גבי הנקה לקמן בס"י פ"ח ס"ל שאם נתעברה השנה נתעברה לתינוק, אבל הפר"ח האריך להוכיח שכל שיעורי חכמים שהזכירו בלשון חדשים אין לחלק בין שנה פשוטה למעוברת שא"כ לא היה להם להזכיר י"ב חדש אלא שנה ע"ש.

³⁵ דפשימא דגם בנקבה מהני שהיית י"ב חדש. ש"ך מדכתב רש"ל פא"ט סי' פ' דוקא תלוי בלידה אבל לא בעיבור לחוד דאפשר דתתעבר עיבור שלא תבא לידי לידה אלא תמות בו והביא ראיות ע"ש, והפר"ח האריך להוכיח שהעיבור ג"כ הוי ראייה ע"ש והיודע יבחר.

³⁶ ואין חילוק בין אם ספגה מארעא או נולדה מזכר, דלא כאיזה קדמונים דנראה דמהלקים בזה, רש"ל באו"ש סי' ע"ב, וכן הוא פשמות הטו"מ.

³⁷ ודע שגם בבהמה צריך לידע שלא היתה מעוברת כשנטרפה שאם היתה מעוברת צריך להמתין עד שתתעבר פעם שנייה כמו בעוף ופשוט הוא.

³⁸ ש"ך מת מהמרש"ל וכתב עליו ודברים נכונים הם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ו. הני תמרי דכדא לבתר תריסר ירחי שתא שריין

פרי שדרכו³⁹ להתליע במחובר, כגון עדשים ופולים וזיתים ותמרים ושרביטין שהרחישה מצוי בהן, לא יאכל אותן עד שיבדוק הפרי מתוכו ואפילו אינה מותלע לפנינו שמא יש בו תולעת שריחשה בתוכו במחובר שאסור.

אבל הני פירות שלא ידעינן אם דרכן להתליע במחובר אם אינה מותלע לפנינו מותר לאוכלו בלא בדיקה מתוכה דמאי איכא למימר שמא התליע בתלוש נמי מותר דהא חורו לא נקוב לחוץ⁴⁰.

במה דברים אמורים בתוך י"ב חודש שנעקר מן האילן, אבל אם שהה י"ב חודש אחר שנעקר מן האילן אוכל בלא בדיקה, שכל בריה שאין בה עצם אינו מתקיים י"ב חודש⁴¹, ואף אם התליע במחובר כבר מת התולע ונרקב ונתייבש שאין בו ליחות עוד שאינו אלא כפירשא בעלמא.

ואם יש בו תולע שהוא חי ולא פירש ודאי נתנדל בתלוש אחר שנעקר מן האילן ומותר.

אולם הפירות שדרכן להתליע בתלוש צריך לבדוק אפילו אחר י"ב חדש שנעקר, להשליך התולעים הנמצאים ביניהם בחוץ או על גב הפרי או על גב הגרעין⁴², ואף לאחר שהשליך אותם התולעים יש לחוש שמא עדיין יש

³⁹ שו"ע ונו"כ פד ה

⁴⁰ משמע אבל באם אין דרך להתליע אלא בתלוש א"צ בדיקה וע"כ אין חיוב בדיקה בקמח או בפירות יבשים כגון רוזיניי וכיוצא בהם אם יש שם מילביין קטנים דאין שם איסור אלא אחר שפירשו ונמצא דהוי ספק ספיקא ובס"ס מותר אפי' בשל תורה. ט"ז יב

⁴¹ כתב בספר באר שבע דאיתא במ"ר פרשת שופטים דכריה שאין בה עצם אינה חיה אלא ששה חדשים, ואיתא נמי בירושלמי בפ"ק דשבת. ומעתה ע"כ האי דאיתא בש"ס דילן אינה מתקיים י"ב חדש, היינו שחזור לעפרא בעלמא וכדברי המפרשים, ולפיכך אוכל בלא בדיקה, דלמאי ניהוש לה דאי לתולעת שגדל במחובר הרי הוא עפרא בעלמא ושרי, ואי לתולעת שגדל אח"כ בתלוש כל זמן שלא פירש שרי, אלא שצריך ליהזר שלא יהיה חורו נקוב לחוץ וכמ"ש בס"ק ט"ז ע"ש בפר"ח באריכות.

⁴² כ"כ הלבוש אולם כל זה אינו מדוקדק, דמסתמא כשבדקין להשליך התולעים הנמצאים בחוץ או על גב הפרי מסתמא נראו אם נקוב לחוץ אם לאו, ואם נקוב לחוץ לדידן דאסרינן בנקוב לחוץ משום דשמא פירש לחוץ וחזר, א"כ לא תלי בזה כשיתנו במים לתוך הקדירה יפרשו וכו', הא בלא"ה אסור דילמא פירש וחזר ואסור לאוכלו משום שרץ השורץ על הארץ, ואם לא ניקב מאי ניהוש שמא יפרוש, הא דלת סגור לפניו ובודאי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בתוכה תולעים שלא פירשו, וכשיתנם במים לתוך הקדירה יפרישו ויצאו לחוץ וירחישו במים או בדופני הקדרה או על גב הפרי.

הלכך הבא לבשל לאחר י"ב חדש פירות שדרכן להתליע, יתנם לתוך מים צוננים וישהם בהם מעט ואז רוב המתולעים והמנוקבים יעלו למעלה ואותם ישליכו לחוץ, ואחר כך יתנם במים רותחים⁴³ שאם נשאר בו תולעת ימות מיד קודם שיפרוש והרי לא נאסר מעולם, ולא יסמוך על בדיקת רובן עד שיבדוק כולם, שזה מיעוט דשכיח הוא ולא אזלינן ביה בתר רובא. אבל בתוך י"ב חדש אין להתיר בתקון מים צוננים ורותחין, שהרי התולע שגדל במחובר אסור אפילו לא פירש ואוסר הפרי, ויש לחוש שלא יעלו כולם בצוננים ויאסרו הפירות ברותחין⁴⁴.

ימות תחלה קודם שיפרוש לתוך הקדירה ובוה מותר, והטור וב"י בש"ע שכתבו הכי היינו משום דאינהו פסקו דלאחר י"ב חדש אף אם ניקב הפרי לחוץ מותר, אבל אנו קי"ל דאם ניקב לחוץ אסור. והכי הו"ל למיכתב ומ"מ צריך לבדוק להשליך התולעים הנמצאים ביניהם בחוץ או על גב הפרי שכל הפירות שדרכן להתליע בתלוש רגיל להיות ביניהם תולעים מבחוץ, ואף לאחר שישליך הנמצאים בחוץ או על גב הפרי יש לחוש שמא עדיין יש בתוכה תולעים שפירשו וחזרו לחורו ואסירי משום שרין השורין על הארץ, ולכך אם בא לבשלם בלא בדיקה מתוכו יתנם במים צוננים וישהם בהם מעט ואז רוב המתולעים והמנוקבים יעלו למעלה ואותם ישליכו לחוץ ואח"כ יתנם במים רותחין שאם נשאר בו תולעת ימות מיד קודם שיפרוש והרי לא נאסר מעולם, וכי תימא דאף אם ימות מיד דילמא פירש וחזר לחורו והרי כבר נאסר, זה אינו דכמה ספיקות איכא בהא, חדא דילמא לא נשאר כלום מהני מתולעים ומנוקבים דכולם עלו למעלה, ואת"ל נשאר חד מהני מנוקבים דילמא לא פירשו לחוץ הוי ומיד כשיתנם למים רותחין מיד מתים, ובלא"ה יש רוב דיעות המתירין נקוב לחוץ ואין זה אלא חומרא, ולהכי בודאי מהני תיקון זה וכן הלכה.

⁴³ הא דלא נותנין מיד בקדירה רותחת משום דלא פסיקא מילתא שכולם ימותו קודם שיפרשו דאפשר שמקצת תולעים כשירגישו בחום המים מיד יפרשו מחורן ועדיין יש בהם קצת חיות וימותו אח"כ, ש"ך ופר"ח, ואנן דפסקינן אם חזרו נקוב לחוץ אסור לאוכלו כך בלא בדיקה דיש לחוש שמא פירשו מקצתן חוץ לחורן וחזרו פשיטא דליכא תקנתא בזה ליתן מיד במים רותחין דאף אם יתנם ברותחין וימות התולעת אסור, ולפיכך בעי תקנתא דמים צוננים כדי שיעלו המנוקבים למעלה, וכה"ג תירין נמי הפר"ח לדברי הרא"ש ע"ש. וכתב הש"ך ומיהו פירות שאין דרכן להתליע בתלוש א"צ בדיקה אפילו מבחוץ ופשוט הוא.

⁴⁴ וכתב בפר"ח וז"ל ובאשר"י ורשב"א איתא דפולים ועדשים וקטניות דרכן להתליע במחובר, מיהו בשערים ומרדכי ובדברי מהרא"י בהג"ה ש"ד איתא דקטניות אין דרכן להתליע אלא בתלוש, ונראה דעל זה סמכו האידנא שאין נוהגין לברור הקטניות אפילו תוך שנתן רק נותנין אותן בקדירה צוננת ושופכים כל מה שעולה למעלה והנשאר מבשלין ברותחין, אף שפסק בת"ח שם ד"ו שיש לברור אותן על השולחן וגם מהרש"ל ביש"ש בפא"ט סי' כ' החמיר יותר לברור כל א' וא' בפני עצמו דוקא והעולם מקילין בזה, ואפשר נמי שהאידנא אין דרכן להתליע במחובר וכמ"ש בת"ח שם דדבר זה משתנה לפי המקום והזמן והמחמיר בזה תבא עליו ברכה עכ"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ויש אומרים עוד שאותם הפירות שהתליעו במחובר אין טבען שצפין למעלה במים כי כבדים הם, הלכך אין להם תקנה כלל לבשלם תוך י"ב חודש בלא בדיקה מתוכן.

**ז. בהמה בעלת ה' רגלים או שאין לה אלא שלש ה"ז מום ...
לא שנו אלא שחסר ויתר ביד אבל חסר ויתר ברגל טרפה
נמי היא מאי טעמא כל יתר כנטול דמי**

אבל... יתר ברגל טרפה נמי היא

בהמה בעלת חמש רגלים⁴⁵ או אין לה אלא שלש רגלים הרי היא בעלת מום⁴⁶ ופסולה לגבי מזבח

וכבר התבאר לעיל דף נו שבהמה שנחתכו רגליה טריפה, לפיכך אם⁴⁷ יש לה ג' רגלים גם כן טריפה, דכל יתר כנטול⁴⁸ דמי⁴⁹ וכאילו חסר רגל אחת דמי.

⁴⁵ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ב הלכה ה

⁴⁶ ש לתמוה על רבינו שהשמיט החילוק בין יד ורגל המבואר בגמ' ולא ביאר בהדיא ואולי סמך עצמו על מש"כ בהל' שחיטה. והיינו דווקא למעלה מראש עצם התהותן אבל משם ולמטה כשר כמו שמבואר כל זה ביו"ד סי' נ"ה בטור וש"ע שם ו

⁴⁷ ש"ע ונו"כ נה ד

⁴⁸ דעת רש"י ורמב"ם דלא נחשב זולת כחסר ולא כניטל, דהא באמת אין עתידין להיות ניטל כלל, אך הבהמה לא תתקיים כמו אם חסר אחד אינו מתקיים, כמ"ש הר"ן [טז: סוף דיבור ראשון]. ומה שהמציאו אחרונים דאין יניקה אחד מספיק לשני אברים, ועתידין שניהם להיות ניטלין, הם המציאו טעמים מסברת הכרס בלי יסוד ומקור, ואין בזה שום ממש כלל. ואף לדעת הסוברים דהוי "כניטל" אין הכונה דעתידין להיות ניטל, אלא גם אם חסר כשר בזה, זולת ניטל ביד טריפה סברו חז"ל דזה כאיב לה כמו ניטל ביד. ומהו מבואר דיתר כיס הורדא וכיוצא דאין בו טריפות בעצמו זולת בא להגין על הורדא, אין שייך לומר כי יתר כחסר, וכל כיוצא בו, יד יהודה כה

⁴⁹ הט"ז האריך מאד בדין זה והקשה הא קיי"ל ברש"י דכל יתר וכו' פירושו כאלו ניטל הכל לכן גבי ב' כבדים אסור ובטהולין מותר גם לסברא זו יש להתיר בכבוד אם היתרת הוא למטה ממקום מרה וחיותא ובשני טהולין יש לאסור אם דבוקין בסומכיה ויש רוצים לחלק בין כבד לרגל הואיל שברגל יש הרבה איברים ולא משמע כן בכל הפוסקים ומסקנתו לענין הלכה כיון דהאחרונים פסקו דלמטה מצ"ה כשר יתרת הרגל וכן הוקבע בש"ע אין לזוז מזה וממילא גם בכבד כשר כשהיתרת עומדת שלא במקום מרה ומקום חיותא אכן אם נמצא יתרת הכבד תלוי ועומד ואינו דבוק לגמרי לזאת כיון דלדעת רש"י טריפה ולא נמצא מן האחרונים שהורו בה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ה"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל אם⁵⁰ היו לה שלש ידיים או יד אחת מותרת, לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת.

והוא שיהיה זה היתר מחובר במקום שאם יחתך שם שהוא טריפה, כגון מראש עצם התחתון שנקרא ארכובה ולמעלה⁵¹, כמו שהתבאר לעיל דף נז. והוא שיגיע זה הרגל עד לארץ ויהא לו צורת רגל שיוכל להלוך עליו, אבל אם אינו מגיע עד לארץ ואינו הולך עליו אינו רגל אלא דלדולי בשר וכשרה.

אבל אם למטה בארכובה הנמכרת עם הראש יוצאים רגלים אפילו מגיעים לארץ כשירה, כיון שאם נחתך שם כשרה.

וכן אם הרגל היתר הזה אינו דבוק ברגל אחר אלא יוצא מן הגוף אצל הרגלים אפילו מגיע לארץ כשרה, דהוי כאילו נחתך מאותו מקום שהוא מחובר שם ושם אין חתך פוסל בה.

ואם נמצא בתרנגולת למעלה במקום צומת הגידין יתרת כמו אצבע, ואפילו יש בו עצם וציפורן, יש מתירין משום שאין יתרת כנטול דמי אלא כשהיתרת היוצא בעומד, כגון יתרת רגל ממש ולא דבר אחר כמו שאמרנו למעלה, ויש אומרים כיון שדרך התרנגולת להיות להם אצבע למטה שאין הולכים עליה, גם אם נמצא יתרת כמו אצבע במקום שאם יחתך שם טריפה הוי כאילו נחתך שם וטריפה אפילו אינו דומה לרגל ואינו מגיע לארץ.

ואם נבראת חסרת רגל דהוי כמו ניטל וטריפה, והוא שנברא חסרת עצם העליון או האמצעי, אבל אם נבראת חסרת עצם התחתון יש להכשיר, אף על פי שאם נחתך תוך הפרק טריפה, הכא מכשירין, דלא אסרינן בנחתך שם אלא מספק שמא נגע בעצם האמצעי או בצומת הגידין דבידי אדם אי אפשר לצמצם, אבל בידי שמים שאני דאפשר לצמצם וכשר.

להיתר לכך טריפה ובטחול אם היתרת דבוק בסומכיה ודאי מורינן לאיסור וכמ"ש רמ"א בס"י מ"ג אלא שמקיל בהפסד מרובה ואין נראה להקל ויש להחמיר אפילו בהפסד מרובה
⁵⁰ רמב"ם הלכות שחיטה פרק ח הלכה יא
⁵¹ דהיינו מסוף הערקום ולשוק.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

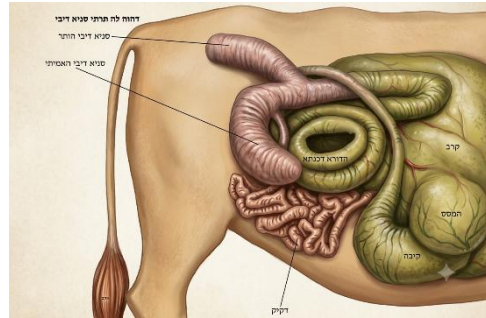
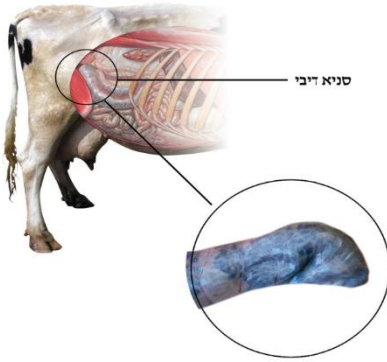
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

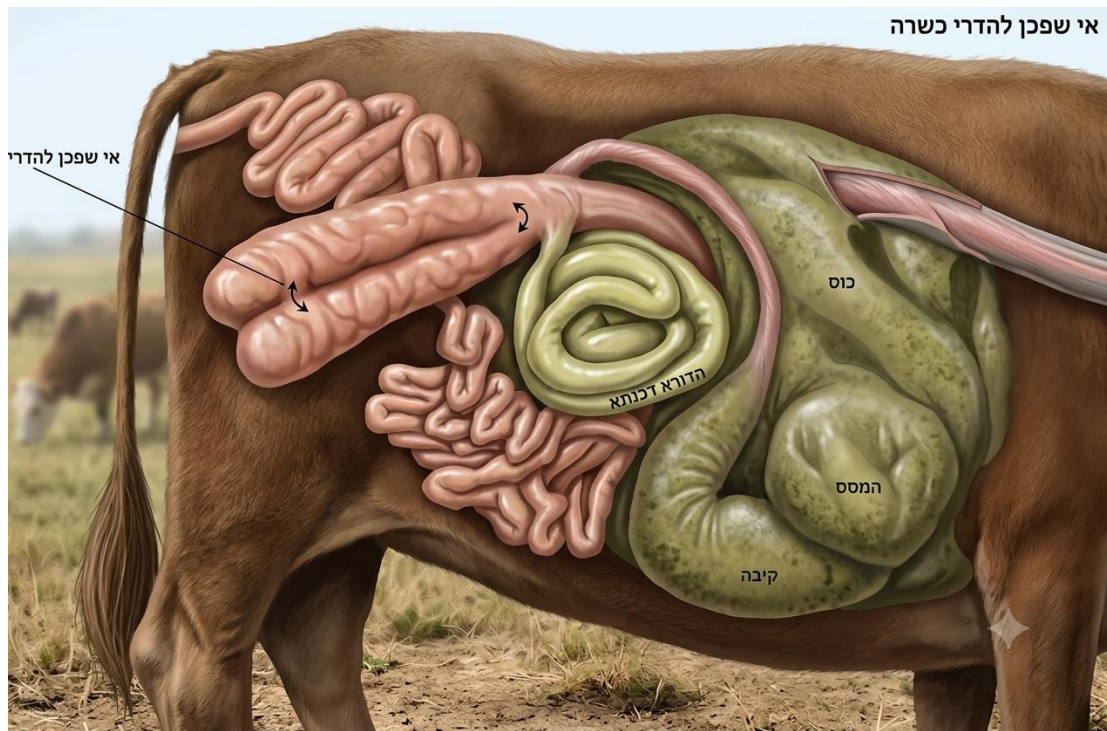
מסכת חולין

ח. **ההיא חיותא דהוה לה תרתי סניא דיבי אייתוה לרבינא וטרפה מדרב הונא ואי שפכז להדדי כשרה**

בהמה שיש לה שני סניא דיבי טריפה דיתר כנטול דמי, ואי שפכי

להדדי אינה אלא אחת וכשירה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטלי' 0548027748
 להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

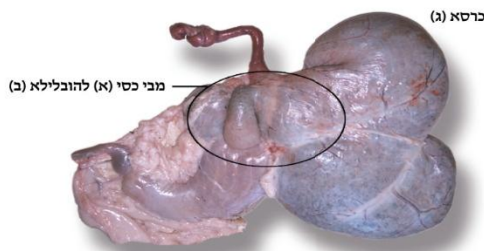

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ופירוש סניא דיבי פירש רש"י הוא מחובר לדקין בכיס וסתום בראשו⁵²
הנקרא בימינו המעי העיור.

**ט. גובתא דהוה נפקא מבי כסי להובלילא ... כל הני חיזי
ברייתא הכי אית להו ההוא גובתא דהוה מעברא מבי כסי
לכרסא ... הינא דלא אתמר לא אתמר**

מעיי היוצא⁵³ מבית הכוסות להמסס
כשרה, כל החיות ההולכות בחוץ כך
יש להם. והיוצא מבית הכוסות לכרס
טריפה.

י. על שני בני מעים היוצאין

**מן הבהמה כאחד שהיא טרפה וכנגדן בעוף כשרה במה
דברים אמורים שיוצאין בשני מקומות אבל יוצאין במקום
אחד וכלין עד כאצבע כשרה ... הוא דהדרי וערבי**

הדקין יוצאין מן הקיבה ומושך משם חוט אחד, ואם יוצאין שני בני מעיים
בבהמה מן הקיבה מתחלתו עד סוף זה בצד זה כמעיי⁵⁴ העוף⁵⁵ או שהיה

⁵² ולשון סניא דיבי לפי שהוא מקום מאוס וכחוש שאפילו זאבים אין אוכלים אותו וזורקין אותו. מ"ז וש"ך שם
⁵³ שו"ע ונו"כ מ"ג

⁵⁴ פירוש כמעיי העוף שדרכו כן משום דמן הזפק ועד הקורקבן קנה של מעים אחד וההוא קרי בני מעים ובראש
הקורקבן יוצאים בני מעיים גמורין ובאמת אם נמצאו בעוף מעיי יותר מהרגיל להמצא בו טריפה.

⁵⁵ פי' רש"י בעוף זמנין דהוה ואף על גב דלא משתכחי להו הכי קים להו וי"מ כל עוף דרכו כן משום דמן הזפק
עד הקורקבן קנה של מעיים א' וההוא קרו ליה בני מעיים ובראש הקורקבן יוצאים בני מעיים גמורין עכ"ל
נמצא שללשון ראשון כשר בעוף כל יתרת בדקין וללשון הב' טרפה כל שהוא אינו בדרך להיות בעוף ודעה
זו שמביא הש"ע הוא דעת הרמב"ם ויש בה משמעות בעוף להומרא כפי' השני של רש"י שהרי כתב בין בעוף
בין בבהמה ולפי"ז מ"ש בגמרא וכנגדו בעוף כשר היינו בשני מעיי גמורים לא על מעי כענף מבית הבד. וגם
בבהמה יש כאן הומרא שאוסר אם היתרת כענף היוצא מן הבד וכן דעת הר"ף כמ"ש בית יוסף ולא
(כהרמב"ן) [כהראב"ן] שמביא המרדכי דלא אסרו אלא שני מעיים יוצאים מב' מקומות ולא דק היוצא מן
הדקין ובהדיא כ"כ המרדכי שהרי"ף חולק על ראב"ן. מ"ז א

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

המעני יוצא כענף מן הבד והרי הוא מובדל, שיצא מן הקיבה או מן הקורקבן וניכר שהוא מעי יתר שדומה לשני מעיים יוצאין בין בעוף⁵⁶ בין בבמה, הוי יתרת וטריפה. אבל יוצא מן הדקין כשר דכיון דמן הקיבה אינו יוצא רק מעי א' א"כ דק היוצא מן הדקין לא השיב יתר⁵⁷.

מה דברים אמורים שיוצאין בשני מקומות או אפילו יוצאין ממקום אחד ואין שם שלם ברוחב אצבע במקום שיוצאין, אף על פי שחזרו ונתערבו ונעשו שלימים במקום שכלין שם ברוחב אצבע ויותר, או אפילו שיש שם שלם ברוחב אצבע במקום שיוצאין ובמקום שכלין שם סמוך לבית הרעי אין שם שלם ברוחב אצבע, אף על גב שחזרו ונתערבו בסוף, טריפה.

אבל אם יוצאין ממקום אחד ושם בראש הקיבה במקום שיוצאין שם יש שלם ברוחב אצבע קודם שיתחיל זה המעי להתפצל, ומשם ואילך הולכין מפועלין ומפורדין אלא שסמוך לבית הרעי בכאצבע חוזרין ומתערבין כשרה⁵⁸ וי"א שצריך ג' תנאים אחד שקודם שמתחילים להתפצל שיהיה ברוחב המעי ברוחב אצבע, שני שאין באורך העוף היוצא יתר מכאצבע, ג' שחזור ומתערב למטה סמוך לבית הרעי ברוחב אצבע, ואם חסרה אחד מג' תנאים אלו טריפה.

⁵⁶ אף על גב דבסעיף ב' מכשיר בעוף אם יצא ממנו כמה ענפים התם איירי שחוזרים ומתערבי' אל הדקין משא"כ הכא שהוא מובדל ש"ך ב

⁵⁷ ש"ך שם א

⁵⁸ וכן כתב הרב רמ"א בהנהותיו להש"ע וכן עיקר, אבל אין דבריהם עיקר להקל אלא נקטינן כחומרי דכולהו פירושי וגם יש לחוש להכשיר לפירש"י, ולפיכך להכשיר צריך ג' תנאים אחד שקודם שמתחילים להתפצל שיהיה ברוחב המעי ברוחב אצבע, שני שאין באורך העוף היוצא יתר מכאצבע, ג' שחזור ומתערב למטה סמוך לבית הרעי ברוחב אצבע, ואם חסרה אחד מג' תנאים אלו טריפה וכן פסק הרשב"א בת"ה, פר"ח, כתב הרוקח דהדין עצמו שיש בב' מעים ישנו בב' בית הכוסות או בב' קיבות שאם הדרי וערכי כשירה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הלבנה עד שנתבטלה חושיה⁶⁰, או שאכלה הרדפוני⁶¹ שהוא סם המות של בהמה, או שאר סם המות שהבהמה מתה ממנו⁶², או שאכלה צואת תרנגולין או פלפלין, או ששתה מים מגולים⁶³ שיש בהם חשש ארס של נחש, ולא ראינו שחלתה מהמים מגולים, בכל אלו אף על פי שהם כסם המות לבהמה שאינה יכולה לחיות עוד, מ"מ לא חשבינן לה כמריפה, שהרי עדיין לא נעשה נקב וריעותא בגופה של הבהמה אלא שהיא מסוכנת מחמתן, ומסוכנת כשרה.

אולם אעפ"י שניתרת בשחיטה המדקדקים מחמירין על עצמם שלא לאכל בהמה מסוכנת ומטעם זה נהגו לאסור הכבשים שגדל בהן שחין של נגע שרגילין למות בהן⁶⁴. בהמה שנתפטמה בדברים אסורים מותרת, שהרי כבר נתעכלו הדברים אסורים בגופה ונתבטל מה שנתגדלה מעט מהם, אבל אם לא אכלה כל ימיה רק דברים אסורים ונתגדלה מהם, אין להתירה שהרי כולה אסורה⁶⁵.

⁶⁰ ולא זכרו תגבורת המרה אדומה לפי שהיא בבהמה מועטת ביותר כמו שנתבאר בספרי רפואות הבהמות ע"כ. רמב"ם בפ"י המשניות פ"ג מ"ה באמת אין צריך לכל זה, דהכלל דכל שאינו חסרון בהאברים עצמן זולת מה שנתקלקל מזוגה בין מעצמה, בין ע"י סם, בין ע"י נשיכת דבר המזיק, זה לא אסרה התורה, הגם דא"א לה לחיות וא"א לבדור לה סמים דתחיה, מ"מ אין דינה אלא כמסוכנת, דהוא נמי מחמת קלקול מזוגה ואעפ"כ התירה אותה התורה. וראיתי כעת ביבין שמועה מהרשב"ץ ז"ל שכתב [מריפות פ"א הי"ח] דאם אכלה סם המות דידה כגון הרדפוני או חלתית טריפה, אבל אם אכלה סם המות דאדם כשירה. והוא נגד הגמרא [נח ב] דאמרינן דאם אכלה הרדפוני כשירה, וכן בסם המות דאדם אמרינן דאסורה משום סכנת נפשות, וע"כ דאיזה מ"ס יש שם. יד יהודה א

⁶¹ פירש אילן הגדל על שפת הנהר ועושה פרחין דומין לשושנים והן מרים ביותר והוא סם המות של בהמה, ערוך, והמוסף ערוך פירוש רודרפוני בלשון יוני ורומי, מין אילן אשר פרח שלו כמו ורד הנקרא בלשון יון רוזון ועלים שלו כמו עלי דפני והוא סם המות לבהמות, ויש מהרופאים שכתבו שיזיק גם לאדם, ואחרים כתבו שיועיל למי שנשכו נחש ע"כ.

⁶² או הלעיטה עליו של חלתית או תיקה אבל קורט של חלתית נתבאר דינו לעיל בס"י נ"א דמריפה משום דמנקבה להו למעייה.

⁶³ וקשה הא בס"ב אכלה סם המות של אדם אסורה משום סכנת נפשות ואמאי מותרת במים מגולין דהא יש סם המות לאדם, ותיירץ הט"ז בסוף סי' קי"ו דבכל הני חלוקים דקא חשיב דהיינו אהוות דם כו' מיירי דראינו בה ריעותא שחלתה כמ"ש המחבר בהמה שאחזה דם וחלתה וכן בכולהו, אבל במים מגולין מיירי דאין אנו רואין שום חולי אחר השתיה אלא יש איזה שעות שהיא בריאה אחר השתיה כמו לפני השתיה מזה אנו אומרים דודאי לא שתה נחש מאותן מים מגולים דכל שיש סם המות ודאי לא היתה בריאה אח"כ ובזה דוקא מותרת ע"כ ע"ש. ועיין יד יהודה ב שכתב שרחוק שיזיק האדם

⁶⁴ וכתב רש"י ובימי חורפי ראיתי שעשו הקהל הרם ואסרו כל הכבשים עד שפסקה המכה ומביאו הט"ז בס"ס קי"ו וע"ש במה שכתב שם על דברי רש"ל.

⁶⁵ כתב בת"ח כלל ס"ה דין י' בשם או"ה דלכתחילה אסר לקנות בהמה מן העכו"ם שינקה מחלב טמאה ומשמע שאפי' לא ינקה כל ימיה אסור לקנות לכתחילה ע"ש ובסימנים, ולפ"ז כ"ש דאסור לכתחילה להאכילה דברים האסורים ופשוט הוא דמ"ש דאם נתפטמה הוא לאו דוקא דה"ה אכלה ולא נתפטמה, וגם פשוט דכל ימיה הוא

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יב. אכלה סם המות או שהכישה נחש מותרת משום טרפה ואסורה משום סכנת נפשו

אכלה סם המות של אדם⁶⁶, או הכישה נחש, או שנשכה כלב שומה וכיוצא בו, מותרת משום טריפה ואסורה משום סכנת נפשות אם לא נשתנה הסם המות בגוף הבהמה, אבל אם נשתנה בגופה שוב אינו מזיק⁶⁷.

יג. הלעיטה חלתית טרפה מ"ט דמינקבה להו למעינה

הלעיטה דבר⁶⁸ שנוקב בני מעיה כגון קורט של חלתית וכיוצא בו⁶⁹ טריפה, ואם אכלה עליו או שורש⁷⁰ של חלתית כשירה שאינן נוקבים מעיה, ואם

לאו דוקא אלא רצה לומר שעיקר גדילתה מהם וה"ה אם אכלה דברים האסורים כל ימיה משחרית לשהרית אפי' אכלה בנתים דברים המותרים דינא הכי ש"ך ה, אכן הניח בצ"ע אי האי דינא דוקא באיסורי הנאה משום דאית ליה הנאה מהם, משא"כ באיסורי אכילה לא שהרי אינו אוכל האיסור עצמו וכל דבר המעוכל לגמרי כשרוף הוא ע"ש באריכות, והפרי"ח האריך לפלפל בדין זה ודעתו להקל בהני דינים, אבל אנו אין לנו אלא הכרעת רמ"א והמחבר ומדקא סתמו משמע דאף באיסורי אכילה דינא הכי והכי נקטינן להומרא. ועיין יד יהודה ג שכתב העיקר דמותר להתפטם בהמה או עוף באיסור אכילה גם לכתחילה ואף כל ימיה אין שום חשש בזה [ארוך ס"ק ג מד"ה מיהו]. ובאיסורי הנאה אסור לפטמה [שם ד"ה אך] אבל בדיעבד מותר מטעם זה וזה גורם [שם ד"ה וכ"ז], ואף אם נתפטמה מאיסורי הנאה דאוסר במשהו גם באינו מינו, ואם העכו"ם פיטמה תו הוי דיעבד ומותר לקנותה לכתחילה, על כן מותר לקנות החלב מבהמה שמאכיל עכו"ם חמין בפסח [שם ד"ה ובכ"ז]. ואם נתפטמה כל ימיה, צריך להחזיק אותה זמן מה ולהאכילה דבר היתר הנאה אשר לא היה אפשר לה להתקיים מאכילה דמקודם, ואז תו נמי מותר מטעם זוו"ג.

⁶⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

⁶⁷ רמב"ם בפרק י"ב מה' רוצח וכ"מ לשם, פרי"ח. וצ"ע אם קאי נמי על נשיכת נחש וע"ש, ואין לסמוך על זה דחכמים סתם אסרו. יד יהודה ד

⁶⁸ שו"ע ונו"כ נא ד

⁶⁹ הסכימו דחלתית הוא הנקרא בלזר או גארשיצא, אך הרמב"ם [פ"ו משחיטה הי"ג] כתב וכיוצא בו, דנמצא עוד דברים שודאי נוקב. ופשוט שבדיקה לא מהני, דאף הרמב"ם דמיקל בבדיקת המעים [בפ"א ה"ד], אינו אלא בספק כמו קוץ שניקב לחלל או דבר שספק נוקב, אבל בודאי נוקב אין סומכין כלל על הבדיקה, ועוד דאפילו אינו נוקב כעת בודאי כבר נמצא בהם ריעותא ועתידין לנקוב. יד יהודה ט

⁷⁰ כמבואר בתשובת המבי"ט ח"א סי' קנ"ו ע"ש, וע"ש בתשובה הנוכח ובח"ב סימן קצ"ו על בהמות שנמצא בבני מעים בהרות אדומות מצד שאוכלות עשב שקורין בערבי כלך כו' דיש להכשיר בבהמת ישראל לפחות דלא דמי לחלתית ע"ש באריכות ועיין ש"ך ה, ומסתברא לי שאף אם שחטוה תיכף ומיד אחר שאכלה הקורט של חלתית טריפה משום דכיון שסופו לינקב כנקוב דמי וכן נראה ממ"ש ההג"ה לעיל בסימן מ' ס"ג וכמ"ש שם ע"ש, פרי"ח. אולם עיין תבו"ש סימן מ' ס"ק ד' דחלתית מטריף אינו משום דסופו לינקב, דאין מטריפין דבר משום סופו כיון דהשתא כשרה היא, רק דמיד שבא אל קרבנה מנקב אלא שאינו ניכר בבדיקה, או שהחלתית מחליש מיד הבני מעיים ומעותדים לנקוב מחמת חולי חולשה זו, ודומה להאדים הבשר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

אכלה דבר שאנו מסופקין בו אם נוקב אם לאו טריפה מספק, שהרי קי"ל
דאין לה בדיקה שאי אפשר לעמוד עליו מתוך דקות הנקב, וספיקא
דאורייתא לחומרא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

